

Handläggare: Sara Vigebo och Anica Hjulström
Telefon: 508 03 071 resp 508 03 187

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Uppdrag om framtagande av egenkontrollprogram för hantering av livsmedel för hemtjänsten i ordinärt boende och i servicehus samt delegering av ansvar

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden beslutar uppdra åt projektledare/dietist Sara Vigebo att, inom ramen för projektet "Kvalitetssystem för mat och måltider inom hemtjänst i ordinärt boende och på servicehus", ta fram ett program för egenkontroll gällande hantering av livsmedel inom hemtjänst i ordinärt boende och i servicehus.
2. Stadsdelsnämnden beslutar att till respektive enhetschef inom avdelningen för äldre delegera ansvar för att:
hos kontrollmyndigheten ansöka om godkännande/registrering av verksamhet som omfattas av livsmedelslagstiftningen,
informera kontrollmyndigheten om förändringar i verksamhet som omfattas av livsmedelslagstiftningen,
låta upprätta och vid behov uppdatera ett verksamhetsanpassat system för egenkontroll så att livsmedelslagstiftningens krav efterlevs och
ansvara för att egenkontrollprogrammet efterlevs inom den egna verksamheten.
3. Stadsdelsnämnden beslutar uppdra åt förvaltningen att återkomma till nämnden angående hur behovet av specialistkompetens i kost- och nutritionsfrågor ska lösas.

.....
Jack Kindberg
stadsdelsdirektör

.....
Gunnel Dahlin
Avdelningschef

Ärendets beredning

Detta ärende har tagits fram inom avdelningen för äldre.
Stadsdelsnämndens pensionärsråd har informerats om ärendet 2008-01-31.
Ärendet har behandlats av avdelningens samverkansgrupp 2008-01-17.

Bakgrund

Under tiden 2007-08-01 – 2008-12-31 driver avdelningen för äldre ett projekt för framtagande av kvalitetssystem för grundläggande funktioner rörande kosthållningen tillsammans med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning.

Målet är att utforma ett kvalitetssystem för mat och måltider inom hemtjänsten i ordinärt boende och servicehus. Projektet finansieras med stimulansbidrag från Socialstyrelsen. Projektledare är dietisten Sara Vigebo.

Livsmedelslagstiftning

Förordningen (EG) 178/2002, EU:s ”livsmedelslag”, har som syfte att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och konsumenternas intressen när det gäller livsmedel. Barn och äldre utgör en särskild riskgrupp att drabbas av matförgifningar. Brister i livsmedelshanteringen kan få allvarliga konsekvenser för personer som är allergiska mot vissa livsmedel.

Som livsmedelsföretag räknas varje privat eller offentligt företag som med eller utan vinstsyfte bedriver någon av de verksamheter som hänger samman med alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan av livsmedel.

Som livsmedelsföretagare räknas de fysiska eller juridiska personer som ansvarar för att kraven i livsmedelslagstiftningen uppfylls i det livsmedelsföretag de driver.

För en kommunal verksamhet innebär det att en nämnd (eller flera) är livsmedelsföretagare och därmed ansvarig för att kraven i lagstiftningen uppfylls.

Exempel på kommunal verksamhet som omfattas av lagstiftningen är:

- matlagning/servering i gruppboende eller liknande vårdformer
- hemtjänst
- matlagning/servering på fritidshem och i förskolor och skolor
- transport av livsmedel t.ex. leverans av mat mellan skolor
- matlagning av dagbarnvårdare i dennes bostad
- matlagning i skola i undervisningssyfte där maten äts av eleverna eller serveras till allmänheten t.ex. hemkunskap eller kockutbildning (inköp, förvaring och distribution av livsmedel kan anses ingå i livsmedelsföretaget, däremot inte elevernas matlagning och servering)

Livsmedelsföretagarens skyldigheter

Ansvarig nämnd är, i egenskap av livsmedelsföretagare, skyldig att:

- registrera sin verksamhet hos, alternativt godkännas av, kontrollmyndigheten.

Livsmedelsföretagare som bedriver livsmedelsverksamhet ska informera kontrollmyndigheten, det vill säga kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd eller motsvarande, så att varje anläggning kan godkännas eller registreras. Innan någon verksamhet kan godkännas måste företagaren visa att lokal, inred-

ning och utrustning uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen.

Företagaren måste också visa att kraven på egenkontroll (se nedan) uppfylls innan godkännande kan utfärdas. Förändringar i verksamheten eller om verksamheten upphör ska meddelas kontrollmyndigheten.

- upprätta ett verksamhetsanpassat system, egenkontroll, för att efterleva livsmedelslagstiftningens krav.

Livsmedelsföretagare måste ha ett system för egenkontroll. Det är ett system med planerade åtgärder som livsmedelsföretagaren vidtar för att uppfylla relevanta krav i livsmedelslagstiftningen. Systemet omfattar även företagarens kontroll av att dessa krav uppfylls. Om företagaren eller företagarens ledning inte själv deltar i livsmedelshandlingen, t.ex. en nämnd, är det särskilt viktigt med tydliga och effektiva rutiner för företagarens uppföljning av efterlevnaden.

Livsmedelsföretagare ska kunna visa att han har kontroll på följande områden; utbildning, personlig hygien, vatten, rengöring, skadedjur, lokaler, utrustning och underhåll, temperaturer, mottagning av varor samt avfall.

Livsmedelsföretagaren ska kunna visa för kontrollmyndigheten att den gör på rätt sätt och att det bygger på kunskap.

Alla livsmedelsföretagare ska till kontrollmyndigheten betala en avgift för godkännande alternativt för registrering samt en årlig kontrollavgift. Avgiftens storlek avgörs utifrån en riskklassificering. Avgift ska också betalas för eventuell extra kontroll till följd av bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Delegering av ansvar

För att ansvaret att efterleva livsmedelslagstiftningens krav ska kunna riktas mot någon annan än företagsledningen krävs att ansvaret har delegerats. Det måste vara lagligt möjligt att delegera uppgiften. Delegationen ska vara tydlig och då helst skriftligt dokumenterad. Det ska framgå vilken/vilka personer som ska vara ansvariga och vilka uppgifter som omfattas av delegationen.

Skulle delegationen inte vara tillräckligt tydlig faller ansvaret tillbaka på företagsledningen. De tjänstemän som får ansvar och uppgifter ska ha adekvat kompetens, tillräckliga beslutsbefogenheter och resurser för att kunna vidta nödvändiga åtgärder.

Delegering av ansvar enligt Livsmedelslagstiftningen

Nämnden, som ansvarig livsmedelsföretagare, måste även se till att livsmedelslagstiftningens alla krav uppfylls på kontinuerlig basis.

Nämnden föreslås delegera nedanstående uppgifter till respektive enhetschef inom avdelningen för äldre.

Ansvar för att:

1. hos kontrollmyndigheten ansöka om godkännande/registrering av verksamhet som omfattas av livsmedelslagstiftningen

2. informera kontrollmyndigheten om förändringar i verksamhet som omfattas av livsmedelslagstiftningen
3. låta upprätta och vid behov uppdatera ett verksamhetsanpassat system för egenkontroll så att livsmedelslagstiftningens krav efterlevs
4. ansvara för att egenkontrollprogrammet efterlevs

Punkterna 3 och 4 kräver specialkunskap förslagsvis som dietist eller kostekonom. Sådan kompetens saknas inom stadsdelsförvaltningen. Frågan om hur stadsdelen ska tillgodose behovet av specialistkompetens i kost- och nutritionsfrågor måste undersökas.

SLUT